

BREZPLAČNI

izobraževalni tečaji in tabori za učenje
digitalnih kompetenc

6-15 in 16-29 let

Poročilo medijskih objav

Pripravljeno: 14.08.2026

Pojavnost:

Ključne besede v poročilu:

CENE NEPREMIČNIN	2
STANOVANJSKI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE	3
POSLOVANJE Z NEPREMIČNINAMI	1
UPRAVLJANJE NEPREMIČNIN	1
STANOVANJSKA GRADNJA	1
NAJEMNA STANOVANJA	1

Pregled objav

13. 08. 2026	Rešeto	Stran/Termin: 41	SLOVENIJA
Naslov:	Ali Ribnica lahko postane zeleno in mladim prijazno		
Vsebina:	Ali Ribnica lahko postane zeleno in mladim prijazno- ^Jože Andolšek V zadnjih letih se tudi pri nas čedalje pogosteje pojavljajo vročinski valovi, ki predstavljajo veliko toplotno obremenitev za človeka. Ko sem hodil še v osnovno šolo, se spomnim, da je bilo po centru Ribnice kar nekaj sence od dreves, ki so se v		
Avtor:	Jože Andolšek		
Žanr:	POROČILO		
Gesla:	CENE NEPREMIČNIN		
13. 08. 2026	www.sta.si	Stran/Termin:	SLOVENIJA
Naslov:	Vlada imenovala tri nove nadzornike stanovanjskega sklada		
Vsebina:	Vlada je danes po odstopu oz. zamenjavah zaposlitve razrešila člane nadzornega sveta Stanovanjskega sklada RS Mateja Čepeljnika, Ano Černe in Jasno Metličar ter na njihova mesta za štiriletni mandat imenovala Igorja Škrinjarja, Primoža Vrenka in Uroša Logarja.		
Avtor:	jb/jes		
Žanr:	SPLETNI ČLANEK		
Gesla:	STANOVANJSKI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE		
13. 08. 2026	www.sta.si	Stran/Termin:	SLOVENIJA
Naslov:	V drugem četrtletju manj prostih delovnih mest		
Vsebina:	V drugem četrtletju letos je bilo prostih približno 20.000 delovnih mest, kar je za 1,7 odstotka manj kot v četrtletju prej. Število zasedenih delovnih mest je v primerjalnem obdobju ostalo skoraj nespremenjeno pri okoli 803.900, ugotavlja državni statistični urad. Stopnja prostih delovnih mest se je znižala za 0,1		
Avtor:	kad/jes		
Žanr:	SPLETNI ČLANEK		
Gesla:	POSLOVANJE Z NEPREMIČNINAMI		
13. 08. 2026	www.sta.si	Stran/Termin:	SLOVENIJA
Naslov:	Pregled - Slovenija, 13. 8. (četrtek) (dopolnjeno)		
Vsebina:	Pregled dogodkov v Sloveniji in mednarodne dejavnosti Slovenije v četrtek, 13. avgusta.		
Avtor:	mo/mo		
Žanr:	SPLETNI ČLANEK		
Gesla:	STANOVANJSKI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE		
13. 08. 2026	ZDUS Plus	Stran/Termin: 5	SLOVENIJA
Naslov:	Upravni odbor ZDUS o ključnih vprašanjih starejših		
Vsebina:	V prostorih Zveze društev upokoјencev Slovenije je v torek, 14. julija, potekala 41. redna seja Upravnega odbora ZDUS v mandatnem obdobju 20232027. Z minuto molka so se članice in člani UO ZDUS spomnili na nekdanjega predsednika ZDUS Janeza Sušnika, ki nas je nenadoma zapustil konec minulega meseca.		
Avtor:	ČK		
Žanr:	POROČILO		
Gesla:	UPRAVLJANJE NEPREMIČNIN		
13. 08. 2026	www.sta.si	Stran/Termin:	SLOVENIJA
Naslov:	Vlada o gospodarskih temah		
Vsebina:	Vlada je imenovala tri nove nadzornike republiškega stanovanjskega sklada kot predstavnike ustanovitelja. Imenovala je tudi nove člane sveta za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov ter izdala uredbo o izvajanju evropske uredbe o pošiljkah odpadkov.		
Avtor:	rbi/jb		
Žanr:	SPLETNI ČLANEK		
Gesla:	STANOVANJSKI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE		
14. 08. 2026	Delo - Sobotna priloga	Stran/Termin: 8	SLOVENIJA
Naslov:	Slovenija, ki je ne vidimo		
Vsebina:	Politična ekonomija		
Avtor:	NEVEN BORAK		
Žanr:	POROČILO		
Gesla:	STANOVANJSKA GRADNJA		

Naslov: Enaka plača, dva svetova: Eden varnejši, drugi skoraj "reven"
Vsebina: Dva človeka prejemata enako plačo. Prvemu po osnovnih stroških ostanejo 904 evri, ljubljanskemu najemniku le okoli 154. Kaj skriva statistika revščine?

Avtor: Žan Urbanija

Žanr: POROČILO

Gesla: NAJEMNA STANOVANJA, CENE NEPREMIČNIN

13. 08. 2026

Rešeto

Stran/Termin: 41

Naslov: Ali Ribnica lahko postane zeleno in mladim prijazno

Naklada: 3.300,00

Avtor: Jože Andolšek

Površina/Trajanje: 263,89

Rubrika/Oddaja: V POLITIČNIH KROGIH

Žanr: POROČILO

Gesla: CENE NEPREMIČNIN

Ali Ribnica lahko postane zeleno in mladim prijazno mesto? Jože Andolšek

V zadnjih letih se tudi pri nas čedalje pogosteje pojavljajo vročinski valovi, ki predstavljajo veliko toplotno obremenitev za človeka. Ko sem hodil še v osnovno šolo, se spomnim, da je bilo po centru Ribnice kar nekaj sence od dreves, ki so se v zadnjem času skrčila zgolj na nekaj posameznih otokov, ostal je le še žgoč asfalt v poletni pripeki.

Po svetu se vse pogosteje pojavljajo projekti ozelenitve urbanih središč. Pravilo 3-30-300 je vse bolj uveljavljeno v načrtovanju zelenih površin v urbanih okoljih. Vsak bi moral iz svojega doma videti vsaj 3 drevesa, v vsaki soseski bi moralo biti vsaj 30 odstotkov površine prekrte z drevesi, do prve zelene površine ne bi smeli biti oddaljeni več kot 300 metrov. V mestih se lahko zelenje med drugim bori proti učinku mestnega toplotnega otoka in znižuje poletne temperature, zmanjša onesnaževanje zraka ter izboljša zdravje ljudi.

Kako je pa pri nas? Na Škrabčevem trgu in v okolici bi se lahko marsikaj ozelenilo, če ne bi šlo drugače, tudi z drevesi v velikih loncih. Zadnjič sem se peljal mimo glavnega stadiona na Ugarju, kjer bi se lahko v njegovi okolici z majhnimi sredstvi uredil park z drevesi za športne aktivnosti in druženje starejših občanov. Še bolj me je presunila klavrna slika požgane zelenice na stadionu, ki Ribnice res ne kaže v najlepši luči. Malo naprej, na Knafljevem trgu, je nastalo gradbišče za dva bloka, ki bo po eni strani prineslo nova stanovanja, po drugi strani pa močno zmanjšalo zelene površine v tem delu mesta.

Zopet se gradijo tržna stanovanja, kjer bo najemnina 600

evrov mesečno in več. Mogoče bi bilo v prihodnje treba poskrbeti tudi za več neprofitnih stanovanj, tako za mlade kot za mlade družine, ki si takih najemnin enostavno ne morejo privoščiti. Po statističnih podatkih kar 60 odstotkov mladih med 18. in 34. letom še vedno živi pri starših, kar vpliva tudi na njihove odločitve o načrtovanju družine in posledično zelo vpliva na padec rodnosti tudi pri nas.

Seveda bi se pritisk na stanovanja precej zmanjšal tudi z razširitvijo zazidljivosti po vaseh z novim občinskim prostorskim načrtom (OPN), kjer bi starši rade volje dali otrokom na razpolago svoja zemljišča za gradnjo hiš, ki trenutno niso zazidljiva. Če bi se odločili za nakup parcele v Hrastju, je spet ogromen finančni zalogaj sam nakup zemljišča in plačilo komunalnega prispevka, še preden se lahko začne z gradnjo.

Tako se veliko naših občanov vrti v začaranem krogu, ko varčuje za nakup stanovanja ali izgradnjo hiše, žal pa cene stanovanj in gradnje rastejo hitreje od dviga plač in obresti na privarčevana sredstva na banki. Rešitve, podane s strani občine, bi bile gradnja neprofitnih stanovanj v sodelovanju z državo, razširitev zazidljivosti po vaseh z novim OPN in močno povečanje sredstev iz trenutnih 20.000 evrov na razpisu za reševanje prvega stanovanjskega problema za mlade.

Če si tudi vi želite sprememb, ne pozabite, da so letos 15. novembra lokalne volitve, in glasujte za spremembe. Lahko postanete tudi del sprememb v neodvisni listi Zlata ribica – joze.andolsek@os.ribnica.si.

13. 08. 2026	www.sta.si	Stran/Termin:
Naslov:	Vlada imenovala tri nove nadzornike stanovanjskega	Naklada:
Avtor:	jb/jes	Površina/Trajanje: 1,00
Rubrika/Oddaja:	Žanr: SPLETNI ČLANEK	
Gesla:	STANOVANJSKI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE	

<https://www.sta.si/3587611>

Vlada je danes po odstopu oz. zamenjavah zaposlitve razrešila člane nadzornega sveta Stanovanjskega sklada RS Mateja Čepelnika, Ano Černe in Jasno Metličar ter na njihova mesta za štiriletni mandat imenovala Igorja Škrinjarja, Primoža Vrenka in Uroša Logarja. Kot je sporočil vladni urad za komuniciranje, je vlada Čepelnika, ki je bil v nadzornem svetu predstavnik ministrstva, pristojnega za finance, in tudi predsednik nadzornega sveta, razrešila, potem ko je podal odstopno izjavo kot član nadzornega sveta. Černe in Metličar sta bili predstavnici ministrstva, pristojnega za stanovanja. Ker nista več zaposleni na ministrstvu, ju je vlada razrešila kot članici nadzornega sveta. Vlada je v nadzorni svet tako imenovala tri nove predstavnike ustanovitelja, in sicer Škrinjarja kot predstavnika ministrstva za finance ter Vrenka in Logarja kot predstavnika ministrstva za okolje in prostor. Imenovani so za mandat od 14. avgusta 2026 do 13. avgust 2030. Nadzorni svet Stanovanjskega sklada RS ima pet članov, poleg dveh predstavnikov ministrstva, pristojnega za stanovanja, in enega predstavnika ministrstva, pristojnega za finance, še enega predstavnika občin, ki je strokovnjak s stanovanjskega področja oz. področja urejanja prostora - to je Primož Brvar iz Nepremičnin Celje - ter enega predstavnika strokovne javnosti - to je Matjaž Juvančič. Sklad ima tričlansko upravo; predsednik uprave je Črtomir Remec, člana uprave pa sta Krešo Šavrič in Mitja Jarc.

13. 08. 2026	www.sta.si	Stran/Termin:
Naslov:	V drugem četrtletju manj prostih delovnih mest	Naklada:
Avtor:	kad/jes	Površina/Trajanje: 1,00
Rubrika/Oddaja:	Žanr: SPLETNI ČLANEK	
Gesla:	POSLOVANJE Z NEPREMIČNINAMI	

<https://www.sta.si/3587412>

V drugem četrtletju letos je bilo prostih približno 20.000 delovnih mest, kar je za 1,7 odstotka manj kot v četrtletju prej. Število zasedenih delovnih mest je v primerjalnem obdobju ostalo skoraj nespremenjeno pri okoli 803.900, ugotavlja državni statistični urad. Stopnja prostih delovnih mest se je znižala za 0,1 odstotne točke na 2,4 odstotka. Pregled po področjih dejavnosti kaže, da je bilo povpraševanje po novi delovni sili nekoliko povečano v osmih izmed skupno 19 opazovanih dejavnosti. Največje povpraševanje po novi delovni sili je bilo v predelovalnih dejavnostih, gradbeništvu in trgovini. V teh treh dejavnostih skupaj je bila razpisana več kot polovica vseh prostih delovnih mest (53,3 odstotka). V zadnjih 11 letih, odkar je na voljo primerljiva časovna vrsta podatkov, je bilo skupno največ prostih delovnih mest razpisanih v drugem četrtletju 2022 (okoli 26.600). V medletni primerjavi se je medtem povpraševanje po novi delovni sili povečalo za skoraj 3000 delovnih mest. Povpraševanje se je povečalo v 11 področjih dejavnosti, medtem ko se je v sedmih zmanjšalo, v dejavnosti oskrbe z električno energijo, plinom, paro in hladnim zrakom pa je ostal enak. Največje medletno povečanje števila prostih delovnih mest so statistiki zaznali v gradbeništvu (850 več), sledile so predelovalne dejavnosti (za skoraj 800 več). Število zasedenih delovnih mest je na četrtletni ravni ostalo skoraj nespremenjeno, potem ko jih je bilo skupno za 105 več. Pri tem se je najbolj povečalo v zdravstvu in socialnem varstvu (za približno 700), v izobraževanju (za približno 330) ter v dejavnosti javne uprave, obrambe in obvezne socialne varnosti (za približno 230). Statistiki so četrtletni upad delovnih mest zaznali v desetih področjih dejavnosti, najizraziteje v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih (za skoraj 550 manj) in v dejavnosti poslovanja z nepremičninami (za skoraj 270). Medletna primerjava kaže, da se je število zasedenih delovnih mest nekoliko povečalo, in sicer za skoraj 7000. V zadnjih 11 letih je bilo skupno največ delovnih mest zasedenih v zadnjem četrtletju 2023 (okoli 809.400). V drugem četrtletju je stopnja prostih delovnih mest na skupni ravni vseh dejavnosti znašala 2,4 odstotka, kar je za 0,1 odstotne točke manj kot četrtletje prej. Najvišja stopnja prostih delovnih mest je bila tokrat v gradbeništvu, znašala je 5,6 odstotka, sledile so druge raznovrstne poslovne dejavnosti s 5,2 odstotka. V zadnjih 11 letih je bila skupno najvišja stopnja prostih delovnih mest v drugem četrtletju 2022, in sicer 3,2 odstotka. Pri delodajalcih z 10 ali več zaposlenimi je bila dvoodstotna, kar je enako kot četrtletje prej.

13. 08. 2026	www.sta.si	Stran/Termin:
Naslov:	Pregled - Slovenija, 13. 8. (četrtek) (dopolnjeno)	Naklada:
Avtor:	mo/mo	Površina/Trajanje: 1,00
Rubrika/Oddaja:	Žanr: SPLETNI ČLANEK	
Gesla:	STANOVANJSKI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE	

<https://www.sta.si/3587718>

- Ljubljana, 13. avgusta - Pregled dogodkov v Sloveniji in mednarodne dejavnosti Slovenije v četrtek, 13. avgusta.
- DOMŽALE - Ministrstvo za kmetijstvo je dobilo evropska sredstva za izplačilo pomoči kmetom zaradi letošnje hude suše, ki jih bo država verjetno še nadgradila, je ob ogledu razmer na terenu dejala sekretarka Mojca Erjavec. Predsednik KGZS Jože Podgoršek pa je napovedal nabor predlogov zbornice, da bi v kmetijstvu rešili, kar se rešiti da, med drugim popise škode, možnosti najema kreditov prek Slovenskega regionalno razvojnega sklada ter zmanjšanje administrativnih bremen javljanja višje sile, setve in ozelenitev.
- KOPER - Območje slovenske Istre zaradi visokih temperatur beleži rekordno porabo vode. Rižanski vodovod, ki skrbi za vodooskrbo Istre, ta hip zagotavlja vodo večinoma iz uvoza - od Tržaškega vodovoda, Kraškega vodovoda in Istrskega vodovoda. Direktor Rižanskega vodovoda Martin Pregelj je na novinarski konferenci ob tem poudaril nujnost gradnje novih akumulacij in povezovanja vodovodov na državni ravni.
- LJUBLJANA - V Zvezi potrošnikov Slovenije z zaskrbljenostjo spremljajo zadnje dogajanje v povezavi s subvencioniranjem nakupa električnih avtomobilov, ko ni jasno, ali bodo v nadaljevanju državne spodbude še na voljo. Pristojne pozivajo, naj čim prej odpravijo negotovost in oblikujejo predvidljivo in neprekinjeno politiko spodbud za električna vozila.
- LJUBLJANA - Vlada je na dopisni seji sprejela sklep o povračilu intervencijskih stroškov, nastalih ob izvajanju nujnih ukrepov sil zaščite, reševanja in pomoči občinam Komenda in Cerklje na Gorenjskem v junijskem neurju. Povrnili jim bodo 46.464 evrov. Občini Komenda pa bodo povrnili dobrih 800.000 evrov za stroške ravnanja z gradbenimi odpadki.
- LJUBLJANA - Vlada je po odstopu oz. zamenjavah zaposlitve razrešila člane nadzornega sveta [Stanovanjskega sklada](#) RS Mateja Čepelnika, Ano Černe in Jasno Metličar ter na njihova mesta za štiriletni mandat imenovala Igorja Škrinjarja, Primoža Vrenka in Uroša Logarja.
- LJUBLJANA - Komisija za preprečevanje korupcije (KPK) je zaradi neporavnane globe vložila predlog izvršbe zoper nekdanjega notranjega ministra Aleša Hojsa, ki se je znašel v nasprotju interesov v primeru nadomestila za neizkoriščen dopust. Globe pa so že poravnali nekdanji ministri Jože Podgoršek, Boštjan Koritnik, Simona Kustec, Andrej Šircelj in Zdravko Počivalšek, so za STA navedli na KPK. Hojs je odzivu za STA ocenil, da je šlo za veliko politično gonjo zoper ministre nekdanje vlade Janeza Janše.
- LJUBLJANA - Vlada je na dopisni seji sklenila Občini Ajdovščina prenesti dve državni zemljišči v skupni površini 28.545 kvadratnih metrov in ocenjeni tržni vrednosti 2,53 milijona evrov. Prenos bo omogočil začetek realizacije 32 milijonov evrov vrednega projekta, in sicer gradnjo zdravstvenega kompleksa, so sporočili iz vladnega urada za komuniciranje.
- IZOLA - V vzorcih morske vode, odvzete v sredo na kopališčih pri Delfinu in Svetilniku v Izoli so bile vrednosti E. coli in intestinalnih enterokokov izjemno nizke in občutno pod dopustnim pragom, je objavila občina. Pri Svetilniku tako kopanja že ne odsvetujejo več, do pregleda v četrtek vzetih vzorcev pa ukrep ostaja za kopanje pri Delfinu.
- LJUBLJANA/VATIKAN - Papež Leon XIV. bo 5. oktobra na pobudo Čebelarske zveze Slovenije (ČZS) in Evropske čebelarske zveze na osebni avdienci sprejel čebelarje z vsega sveta, so sporočili s ČZS. Gre za prvo uradno osebno avdienco papeža, namenjeno izključno

čebelarjem. Potekala bo tudi posebna maša za vse čebelarje, so navedli.

BIRMINGHAM - Najboljši slovenski atlet zadnjega obdobja Kristjan Čeh je v Birminghamu v finalu meta diska ubranil naslov evropskega prvaka. Bil je razred zase z novim rekordom prvenstev 72,51 m. Pred tem je Neja Filipič v finalu troskoka s 13,87 m zasedla deseto mesto.

KAMNIK - Sodnik je 42-letnemu osumljencu, ki je v Kamniku prejšnji konec tedna zadrževal otroka, po informacijah STA odredil pripor. Moškega so policisti prijeli po večurni intervenciji, ki se je začela prejšnji četrtek zvečer, končala pa v petek v zgodnjih jutranjih urah.

KRANJ - Z nastopom Tonč Feinig Tria se je v Kranju začel 23. Jazz Kamp Kranj. En najbolj prepoznavnih jazzovskih festivalov v Sloveniji bo letos do 22. avgusta ponudil deset koncertov domačih in tujih glasbenikov. Po nekaj letih se v festivalski program vračajo tudi mojstrske glasbene delavnice.

MARIBOR - V Maribor se po nekajletnem premoru vrača koncertni cikel Klasika danes? jutri?, s katerim v Združenju Epeka nadaljujejo raziskovanje vprašanja, kakšno mesto ima klasična glasba danes in kakšno bi lahko imela jutri. Prvi od petih načrtovanih koncertov v Vetrinju - BarCoda je bil z nastopom ansambla Tango Orquesta Piazzolleky.

13. 08. 2026

ZDUS Plus

Stran/Termin: 5

Naslov: Upravni odbor ZDUS o ključnih vprašanjih starejših

Naklada: 3.500,00

Avtor: ČK

Površina/Trajanje: 526,72

Rubrika/Oddaja: V ŽARIŠČU

Žanr: POROČILO

Gesla: UPRAVLJANJE NEPREMIČNIN

Upravni odbor ZDUS o ključnih vprašanjih starejših

V prostorih Zveze društev upokojencev Slovenije je v torek, 14. julija, potekala 41. redna seja Upravnega odbora ZDUS v mandatnem obdobju 2023–2027. Z minuto molka so se članice in člani UO ZDUS spomnili na nekdanjega predsednika ZDUS Janeza Sušnika, ki nas je nenadoma zapustil konec minulega meseca.

Članice in člani upravnega odbora obravnavajo vrsto pomembnih vsebinskih in organizacijskih tem, ki zadevajo delovanje ZDUS ter položaj starejših v Sloveniji. Predsednica ZDUS, Zdenka Jan, pravkar poroča o delu vodstva med obema

sejama, upravni odbor pa bo obravnaval tudi izvrševanje sprejetih sklepov ter potrdil zapisnike preteklih sej. Med osrednjimi vsebinskimi točkami so še razprava o problematiki neposrednih pogodb Nepremičninskega sklada pokojninskega in invalidskega zavarovanja, predstavitev dosedanjega delovanja Demografskega sklada ter razmislek o njegovem nadaljnjem razvoju. Člani se bodo seznanili tudi s poročilom o letošnjih Dnevih medgeneracijskega sožitja (DMS 2026) ter pojasnilom Komisije za šport, rekreacijo in gibalno kulturo glede napake pri podelitvi pokalov na državnih športnih igrah.

Na dnevnem redu je tudi predlog za začetek postopkov vključitve ZDUS v Ekonomsko-socialni svet, obravnava sprememb Statuta Zavoda za založniško dejavnost Vzajemnost, informacija o poslovanju Vzajemnega pokojninskega sklada na dan 30. junija 2026 ter predlog razdelitve dividend družbe Delfin hotel ZDUS d.o.o. Upravni odbor se bo seznanil tudi z izvolitvijo novega predsednika Strokovnega sveta ZDUS in obravnaval vprašanja pod točko razno.

Naj omenimo, da na seji sodelujejo tudi državni sekretar na ministrstvu za finance, g. Peter Papež, in generalni direktor Direktorata za javno premoženje, mag. Aleksander Nagode, ter pomočnica generalnega direktorja NSPIZ, ga. Irena Kadunc in vodja upravljanja nepremičnin, g. Andrej Kos.

S sprejemanjem odločitev na teh področjih Upravni odbor ZDUS nadaljuje prizadevanja za učinkovito delovanje zveze, zastopanje interesov upokojencev ter razvoj tistih programov, ki prispevajo h kakovostnejšemu življenju starejših.

ČK

13. 08. 2026 www.sta.si

Stran/Termin:

Naslov: Vlada o gospodarskih temah

Naklada:

Avtor: rbi/jb

Površina/Trajanje: 1,00

Rubrika/Oddaja:

Žanr: SPLETNI ČLANEK

Gesla: STANOVANJSKI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE

<https://www.sta.si/3587615>

Vlada je imenovala tri nove nadzornike republiškega **stanovanjskega sklada** kot predstavnike ustanovitelja. Imenovala je tudi nove člane sveta za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov ter izdala uredbo o izvajanju evropske uredbe o pošiljkah odpadkov. Vlada je po odstopu oz. zamenjavi zaposlitve razrešila člane nadzornega sveta **Stanovanjskega sklada** RS Mateja Čepelnika, Ano Černe in Jasno Metličar ter na njihova mesta za štiriletni mandat imenovala Igorja Škrinjarja, Primoža Vrenka in Uroša Logarja. Škrinjarja je imenovala kot predstavnika ministrstva za finance, Vrenka in Logarja pa kot predstavnika ministrstva za okolje in prostor. Imenovani so za mandat od 14. avgusta 2026 do 13. avgusta 2030. Vlada je imenovala tudi člane sveta za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za novo petletno mandatno obdobje. V svet so bili imenovani državna sekretarja Mojca Erjavec in Velislav Žvipelj ter Danilo Kobal, Tatjana Zagorc, Anita Jakuš, Jože Podgoršek, Tatjana Vrbošek in Alenka Marjetič Žnider. Vlada je prav kot predstavnika ustanovitelja v svetu Slovenske akreditacije razrešila Dragana Petrovića, ki je maja letos sporočil, da zaradi menjave delovnega mesta odstopa z mesta člana sveta. Obenem je na predlog ministrstva za notranje zadeve in javno upravo za novo predstavnico ustanovitelja v svetu imenovala Marijo Sever, ki bo na položaju od petka pa do 19. marca 2029. Izdala je uredbo o izvajanju evropske uredbe o pošiljkah odpadkov. Namen je določiti organe, pristojne za izvajanje evropske uredbe, ter določiti učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni ter ustrezen nadzor. Uredba vsebuje tudi nekatere določbe, ki so potrebne za učinkovito izvajanje vodenja postopkov v zvezi z obravnavo prijav ter nadzora nad pošiljkami odpadkov, predvsem z namenom zagotoviti varstvo okolja, sledljivost odpadkov, preprečevanje nezakonitih tokov ter usklajeno izvajanje evropske zakonodaje v Sloveniji. Vlada je v veljavni načrt razvojnih programov uvrstila projekt Pritoki Drave - Maribor in Ptuj - pripravljalne aktivnosti. Namen investicije je izvedba pripravljalnih aktivnosti za projekt urejanja pritokov Drave na območju Maribora in Ptuja, s katerim bodo zmanjšali poplavno ogroženost na območjih pomembnega vpliva poplav Maribor - Radvanje, Ptuj - center in Ptuj - Rogoznica. Cilj investicije je pripraviti strokovne, prostorske, projektne in druge podlage za izvedbo protipoplavnih ukrepov na tem območju. Ocenjena izhodiščna vrednost projekta je 3,5 milijona evrov. Za upravljavca državnih nepremičnin, ki ležijo znotraj območja Krajinskega parka Goričko, je vlada danes določila Javni zavod Krajinski park Goričko. Kot je spomnila, so bile nepremičnine kupljene za namen izboljšanja stanja treh kvalifikacijskih travniških habitatnih tipov v okviru projekta obnove in povezovanja kopenskih habitatov in mokrišč na Goričkem. Direkcijo RS za infrastrukturo je medtem vlada določila za upravljavca 13 zemljišč v katastrskih občinah Plavje in Gabrovica. Zemljišča so v državni lasti in so namenjena gradnji vzporednega levega tira železniške proge Divača-Koper. Vlada je sprejela tudi odgovor na mnenje komisije državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano glede posledic neurij s točo in močnim vetrom za slovensko kmetijstvo ter ukrepov za odpravo škode. V odgovoru so izpostavili, da je Uprava RS za zaščito in reševanje 23. junija začela predhodno ocenjevanje škode na kmetijskih pridelkih zaradi neurij s točo med 12. majem in 22. junijem. Septembra letos pa je predvidena objava javnega razpisa za obnovo kmetijskih zemljišč in proizvodnega potenciala, so navedli. Prav tako je sprejela odgovor na pobudi državnega svetnika Bojana Borovnika glede ocenjevanja škode na kmetijskih pridelkih in povečanja sofinanciranja zavarovalnih premij. Kot so pojasnili na vladi, je bila za prenovo uredbe, ki določa metodologijo ocenjevanja škode, ustanovljena medresorska delovna skupina. Sofinanciranje zavarovalnih premij za posevke, nasade in plodove pa je bilo lani povečano s 60 na 70 odstotkov obračunane premije, vključno s pripadajočim davkom. S tem je po navedbah vlade Slovenija že dosegla najvišjo stopnjo sofinanciranja, ki jo dovoljuje evropska zakonodaja.

14. 08. 2026

Delo - Sobotna priloga

Stran/Termin: 8

Naslov: Slovenija, ki je ne vidimo

Naklada: 48.354,00

Avtor: NEVEN BORAK

Površina/Trajanje: 3.037,27

Rubrika/Oddaja: /

Žanr: POROČILO

Gesla: STANOVANJSKA GRADNJA

08

sobotna
priloga
14. avgusta 2026

Politična ekonomija

Slovenija je v zadnjih petnajstih letih uspešno rešila problem akumulacije kapitala. Ni pa še rešila problema organizacije razvoja.
FOTO JURE ERŽEN

NEVEN BORAK

Slovenija, ki je ne vidimo

V razpravah o gospodarstvu se pogosto pojavljajo ocene, da temeljni problem države ni toliko pomanjkanje kapitala kot nezmožnost njegovega aktiviranja za razvojne namene. Premalo je investicij, premalo razvojnih projektov, premalo denarja za stanovanja, železnice, energetiko, raziskave ali zdravstvo. Premalo naj bi bilo takih ali drugačnih spodbud.

Preobrazba slovenskega modela

Če pogledamo obdobje zadnjih treh desetletij in pol, postane vidna širša slika preobrazbe slovenskega gospodarskega modela. To ni slika samo o rasti, krizi in okrevanju. Je tudi slika o spreminjanju načinov, kako država usklajuje svoje razvojne cilje, investicije in časovne horizonte. Pokaže, da je mogoče zadnjih petintrideset let razdeliti na več različnih razvojnih obdobjih.

Najprej je bilo obdobje postopne in doma vodene gospodarske stabilizacije in krepitve. V devetdesetih

letih in v prvih letih novega tisočletja je Slovenija sledila postopni poti gospodarskega vključevanja v evropski prostor. Imela je lastno valuto, samostojno denarno politiko in razmeroma močne domače institucije gospodarskega upravljanja. Ne glede na številne pomanjkljivosti je obstajal relativno usklajen okvir razvojnega odločanja. Ključne gospodarske odločitve so bile sprejete znotraj države, gospodarska politika pa je poskušala povezovati monetarne, fiskalne in razvojne cilje.

Sledilo je obdobje hitre finančne integracije po vstopu v Evropsko unijo in evroobmočje, zatem dolgo obdobje sanacije po finančni krizi in nazadnje današnje obdobje, v katerem Slovenija prvič po osamosvojitvi ne rešuje več predvsem problema finančne stabilnosti, temveč se sooča z vprašanjem, kako finančno stabilnost prevajati v dolgoročni razvoj.

Po vstopu v Evropsko unijo in zlasti po uvedbi evra se je položaj začel hitro spreminjati. Kot da je nastopila doba razpuščenosti.

Dostop do kapitala je postal lažji, obrestne mere so padle, slovenske banke pa so bistveno lažje dostopale do financiranja na evropskih trgih. Prevladalo je prepričanje, da bodo finančni trgi sami usmerjali sredstva v najbolj produktivne projekte. Prav v tem obdobju se je neto mednarodni investicijski položaj Slovenije začel hitro slabšati. Banke in podjetja so se zadolževali v tujini, rast pa je v veliki meri temeljila na zunanjem financiranju. Finančna kriza leta 2008 je po pičlih štirih letih pokazala omejitve takšnega modela. Ko so finančni tokovi iz tujine presahnil, se je razkrila velika odvisnost slovenskega gospodarstva od zunanjega financiranja. Sledilo je dolgo obdobje razdolževanja, sanacije bank in prilagajanja.

Po letu 2013 se je vrnila makroekonomska koordinacija v drugačni obliki. Nacionalna koordinacija se ni vrnila, nadomestili so jo evropski semester, fiskalna pravila, postopki odpravljanja makroekonomskih neravnovesij, bančna unija in drugi mehanizmi ekonomskega upravljanja Evropske unije.

Razvoj

09
sobotna
priloga
14. avgusta 2026

Meglene ideje o privabljanju tujih investicij niso rešitev. Naštevane napak preteklih vlad ni rešitev. Trditve, da je razvoj pogojen zgolj z novimi davčnimi olajšavami in subvencijami, niso rešitev. Država, ki ustvarja sistemske presežke in kipiči premoženje, še vedno razpravlja, kot da je na robu siromaštva. Podatki takšne mentalitete ne dopuščajo.

Stabilnost brez vizije in rojstvo pasivne upnice
Napačno bi bilo trditi, da je evropska komisija državam članicam ponujala samo nadzor in prisilo. Po finančni krizi je postopoma oblikovala enega najboljšejših sistemov gospodarske koordinacije v zgodovini evropskega povezovanja. Evropski semester, postopki odpravljanja makroekonomskih neravnotežij, bančna unija, fiskalna pravila in pozneje še program Next Generation EU predstavljajo doslej najbolj radikalen poskus usklajevanja nacionalnih ekonomskih politik v prostoru skupne valute in enotnega trga.
Zdi se, da ta program predstavlja prelomnico, po kateri se EU nekoliko oddalji od trde vere, da bodo finančna stabilnost, fiskalna pravila in enotni trg sami po sebi ustvarili razvojne preboje. Evropska komisija danes gradi široko paleto novih programov in instrumentov, ki segajo od Evropskega sklada za konkurenčnost, programa Horizon Europe in pobud za industrijsko razgleditje do skupnih energetskih,

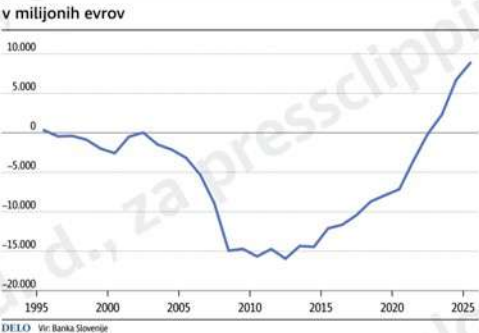
tehnoloških in obrambnih projektov. V ospredje stopajo vprašanja tehnološke suverenosti, umetne inteligence, strateških dobavnih verig, kritičnih surovin, energetske odpornosti in vse bolj tudi skupne evropske obrambe. Tudi novi obrambni programi, ki predvidevajo skupno financiranje vojaških zmogljivosti, raziskav in obrambne industrije, temeljijo na isti logiki: trg sam po sebi ne zagotavlja zadostnih investicij v dejavnosti, ki določajo dolgoročno odpornost in konkurenčnost evropske družbe. Vtis je, da EU vse bolj prevzema vlogo koordinatorja velikih investicijskih ciklov, ki presegajo zmogljivosti posameznih držav in običajne časovne horizonte zasebnega kapitala.
Toda cilj te koordinacije ostaja predvsem stabilnost, ki se sedaj pokriva s prevleko odpornosti. Evropski institucionalni okvir je postal izjemno uspešen pri spremljanju javnofinancijskih primanjkljajev, zadolženosti, stroškov financiranja in finančne stabilnosti. Mnogo manj pa je prilagojen za vprašanja dolgoročne razvojne strukture posameznih gospodarstev. Evropska komisija lahko spodbuja investicije, financira posamezne programe in zahteva strukturne reforme, težje pa odgovori na vprašanja, kakšna naj bo prihodnja industrijska struktura posamezne države, kako uskladiti stanovanjsko politiko z demografskimi trendi ali kako povežati infrastrukturne, tehnološke in razvojne cilje v enotno nacionalno strategijo.
Prav v tem se skriva pomemben del zgodovine sodobne Slovenije. Slovenija je v razmeroma kratkem času prešla od države, ki je veljala za eno bolj ranljivih gospodarstev evroobmočja, do države z zunanjimi presežki in pozitivnim mednarodnim investicijskim položajem. Iz izrazite neto dolžnice tujine je postala upnica. Slovenski rezidenti imajo danes v tujini več finančnih sredstev, kot imajo tujci finančnih terjatev do Slovenije.
Toda prav tu se začne zanimivejši del zgodbe. Ko slišimo, da je država neto upnica tujine, si najprej predstavljamo podobo uspešnih domačih podjetij, ki kupujejo konkurente po Evropi in svetu, širijo svoje blagovne znamke ter krepijo globalni gospodarski vpliv države. Vendar podatki kažejo povsem drugačno sliko. Največji del slovenskega premoženja v tujini niso neposredne naložbe v produktivni kapital. Večino predstavljajo depoziti, obveznice, vrednostni papirji, posojila in druge likvidne finančne terjatve. Slovenija je postala neto upnica predvsem v vlogi pasivne varčevalke in finančne vlagateljice, mnogo manj pa aktivna lastnica podjetij v tujini.
Struktura mednarodnega investicijskega položaja Slovenije razkriva dve izraziti anomaliji. Prva je na strani aktivne: skoraj sto milijard evrov sredstev v tujini zveni im-

presivno, vendar največji del tega premoženja sestavljajo finančni zahtevki. Druga posebnost se skriva na strani pasive: neposredne naložbe tujcev v Slovenijo so bistveno večje od slovenskih neposrednih naložb v tujini. Tujina ima pri nas za približno trideset milijard evrov neposrednih naložb, slovenski kapital v tujini pa le okoli sedemnajst milijard evrov. Poenostavljeno povedano: Slovenija je kot varčevalec izjemno uspešna, kot lastnik pa precej manj. Prva slika dokazuje, da država nima več težav z akumulacijo kapitala, temveč z njegovo domačo aktivacijo.
Pravica do denarnega toka ali pravica do prihodnosti?
Podatki jasno potrjujejo, da je Slovenija uspešnejša pri privabljanju tujega kapitala kot pri širjenju lastnega lastniškega vpliva v tujini. Po letu 2013 so finančne terjatve začele rasti bistveno hitreje od neposrednih naložb. Domači presežki so se kopičili v depozitih in obveznicah, medtem ko je bila rast produktivnih naložb zaspala. Slovenija je tako postala specifična upnica: tujina je pri nas pomemben lastnik podjetij, mi pa smo v tujini zgolj finančni upnik.
Če prva slika prikazuje prehod iz dolžnice v upnico, druga in tretja slika kažeta, kakšna upnica je Slovenija postala. Tujci v Sloveniji prevzemajo nadzor nad produktivnim kapitalom. Slovenski presežki v tujini pasivno ležijo v obliki likvidnih finančnih terjatev in bančnih depozitov.
S tem trčimo ob osrednji makroekonomski paradoks, ki ga podatki jasno izrišejo, ne morejo pa nanj odgovoriti: zakaj se ti finančni presežki ne pretvarjajo v domače naložbe?
Čeprav je takšna struktura odraz uspešne sanacije in razdolževanja po krizi, dolgoročno odpira resna strateška vprašanja. Razlika med finančno terjatvijo in lastništvom je namreč ključna. Finančna terjatev je pravica do dela prihodnjih denarnih tokov, lastništvo pa je pravica do soustvarjanja prihodnosti. Prvo prinaša dohodek, drugo vpliv. Država, ki kipiči predvsem finančne terjatve, si zagotavlja del prihodnjih donosov, ni pa nujno, da sodeluje pri sprejemanju odločitev o tehnologijah, proizvodnji, raziskavah in infrastrukturnih sistemih, iz katerih ti donosi izvirajo. Zato mednarodni investicijski položaj ni zgolj vprašanje višine premoženja, temveč tudi vprašanje položaja v omrežjih odločanja, ki oblikujejo razvoj.
Če bi bil glavni problem pomanjkanje kapitala, slovenski mednarodni investicijski položaj ne bi bil pozitiven. Če bi bile investicije premerorazmerne s količino prihrankov, bi danes opazovali investicijski rast. Četrta slika kaže, da je še ni.
Banka Slovenije in Umar potrjuje, da financiranje ni med glav-

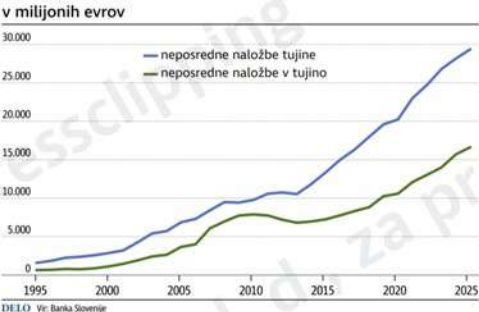
nimi omejitvami podjetij. Bančni sistem poka po živih od likvidnosti, depoziti prebivalstva presegajo zgodovinske ravni, podjetja sedijo na zadržanih dobičkih, obrestne mere ne kažejo slike omejenega blokiranja gospodarstva. Problem torej ni v zmožnosti ustvarjanja presežkov, temveč v institucijah in kanalih, ki odločajo o njihovi alokaciji.
Slovenija ni postala neto upnica tujine zato, ker bi investirala več, ampak zato, ker so po krizi hkrati varčevali podjetja, gospodinjstva in tudi država. Presežki so nastajali hitreje, kot so nastajale investicije.
Mednarodni investicijski položaj ni cilj, temveč instrument. Podobno kot gospodinjstvo ne varčuje zaradi samega varčevanja, temveč zaradi prihodnjih možnosti, tudi država ne bi smela obravnavati neto finančnih terjatev do tujine kot končnega cilja razvoja. Vprašanje ni, koliko terjatev ima, ampak kako te terjatve prispevajo k njeni gospodarski, tehnološki in družbeni moči.
Kdo koordinira prihodnost?
Odgovor ni več tako preprost, kot je bil pred nekaj desetletji. Del razvojne koordinacije se je v zadnjih letih nedvomno preselil na evropsko raven. Programi, ki sledi-

Slovenija potrebuje institucije, ki razmišljajo o prihodnosti, investitorje, ki znajo mobilizirati prihranke, politične dogovore, ki presegajo logiko mandata, ter razvojne verige, ki povezujejo znanje, podjetnost in infrastrukturo.

Neto stanje mednarodnih naložb

Neposredne naložbe Slovenije v tujini in tujine v Sloveniji

10

sobotna
priloga
14. avgusta 2026

Politična ekonomija

Domače elite odločajo, ali bodo presežki ostali ujeti v pasivnih finančnih terjatvah v tujini ali pa se bodo prelevili v infrastrukturo, tehnološko suverenost in prihodnjo produktivnost.

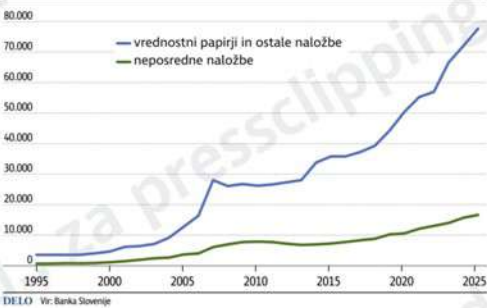
jo NextGenerationEU, od tehnoloških in energetskih pobud do novih obrambnih in industrijskih skladov, kažejo, da tudi evropska komisija postopoma priznava potrebo po aktivnem usklajevanju dolgoročnih investicij. Toda evropska raven lahko določa okvirje, prednostne naloge in finančne spodbude; ne more pa namesto posamezne države oblikovati njene razvojne vizije. Bruselj lahko spodbuja razvoj umetne inteligence, zelenih tehnologij ali obrambne industrije, ne more pa odločiti, kako naj Slovenija poveže stanovanjsko politiko, prometno

infrastrukturo, energetski sistem, raziskovalne zmogljivosti in demografske trende v enotno predstavo o prihodnosti. Prav zato se vprašanje koordinacije ne vrača samo v Bruselj, temveč tudi na domače prizorišče. Evropski programi lahko zagotovijo sredstva in okvir, ne morejo pa nadomestiti nacionalne sposobnosti organiziranja prihodnosti. Toda koordinacija evropskih prioritet ni isto kot koordinacija slovenskega razvoja. S tem se odprejo vprašanja investicijskih načrtov podjetij, usmeri

tev političnih elit in narave evropskega institucionalnega okvira. Če presežki sami po sebi ne generirajo razvoja, tudi produktivnost ni problem, ampak posledica. Ko se presežki raje parkirajo v pasivnih finančnih terjatvah v tujini, namesto da bi se prelevili v domače tehnološke, infrastrukturne ali organizacijske zmogljivosti, je počasna rast produktivnosti posledica investicijske strukture, ne njen vzrok. Večina družbenih problemov – stanovanjska gradnja, železniška in elektroenergetska omrežja, raziskovalna infrastruktura, demo-

grafski trendi – presega običajni investicijski horizont posameznega podjetja in posamezne vlade. Gre za projekte, katerih učinki se merijo v desetletjih. Prehojena slovenska pot razkriva, da so se tektonski premiki v mednarodnem investicijskem položaju vedno ujemali s spremembami načina gospodarskega upravljanja. V devetdesetih letih so ključne razvojne odločitve nastajale znotraj domačih institucij. Z vstopom v EU in evroobmočje je to vlogo prevzel prosti trg, prepričan, da bo kapital sam poiskal najboljše projekte. Po letu 2008 so krmilo prevzele evropske institucije. Slovenija je s tem pridobila makroekonomsko stabilnost, nižje stroške financiranja in odpornost na zunanje šoke in izgubila avtonomni sistem dolgoročne razvojne koordinacije. Del nalog se je preselil v Bruselj, del je ostal doma, del je ostal prepuščen trgu. Ključno vprašanje ni več, ali imamo dovolj kapitala, temveč kdo in kako ta kapital povezuje z dolgoročnimi cilji države. Do takega sklepa je prišel program GZS *Made in Slovenia 2035*, ki predvideva 19 milijard evrov investicij v prebojne panoge – od farmacije in biotehnologije do mobilnosti, logistike in digitalnih tehnologij. Ključno sporočilo gospodarstva pa se skriva med vrsticami: glavne ovire niso finančne, temveč strukturne – pomanjkanje kadrov,

Neposredne naložbe in finančne terjatve
v milijonih evrov

Saldo tekočega računa, primanjkljaja države
in bruto investicije v osnovna sredstva

Razvoj

11
sobotna
priloga
14. avgusta 2026

Največji paradoks sodobne Slovenije ni pomanjkanje denarja, temveč dejstvo, da se institucije in elite še vedno vedejo, kot da nam ga primanjkuje.

FOTO JURE ERŽEN

birokratski zastoji, energetski krč, šibko povezovanje znanosti z industrijo in predvsem odsotnost razvojne koordinacije.

Program GZS je neposreden odgovor na paradoks pozitivnega mednarodnega investicijskega položaja Slovenije. Čeprav je Slovenija prešla iz neto dolžnice v neto upnico tujine, so razprave o investicijskem zaostanku in infrastrukturni podhranjenosti danes glasnejše kot kdaj prej. Finančna stabilnost je namreč le prazen prostor; razvoj pa ustvari sposobnost družbe, da ga zapolni s skupnimi projekti prihodnosti.

Premaševanje sistemskih omejenosti

Kdo torej povezuje stanovanjsko politiko, energetske sisteme, prometno infrastrukturo, raziskovalne zmogljivosti in demografske trende? Kdo danes opravlja razvojno funkcijo, ki je nekoč premoščala vrzel med dolgoročnimi investicijami in tehnološkimi prebojem?

Na sorodno težavo opozarjajo člani Inženirske akademije Slovenije. Ugotavljajo, da slovenski poslovni prostor hromi »otočnost«: posamezniki pod sistemom. Raziskovalne institucije, gospodarstvo, finančni sektor in državni resorji delujejo izolirano, vsak po svoji interni logiki, brez zadostne koordinacije in skupnih razvojnih ciljev. Posledica ni pomanjkanje idej, znanja ali kapitala, temveč globoke vrzeli med posameznimi fazami razvojnega procesa. Slovenija trči ob zid pri pretvarjanju surovega potenciala v konkretne razvojne rezultate.

Podatki Banke Slovenije razkrijajo finančno plat tega krča. Inženirska akademija in GZS pa njegovo organizacijsko plat. Pridružujejo se jim tudi avtorji zbornika *Prostorski načrtovalci 21. stoletja*. Vsi indici vodijo do enakega spoznanja: največji izziv sodobne Slovenije ni več akumulacija kapitala, temveč povečevanje razpršenih virov v koherentno razvojno smer in oblikovanje institucionalnega mehanizma dolgoročne družbene koordinacije, katere naloga je povezovati sedanje odločitve z bodočimi potrebami skupnosti.

Razpršenost odgovornosti med evropske institucije, državo, trg in podjetja vzbuja dvom, ali v Sloveniji sploh še obstaja prostor, kjer se delni cilji zlijejo v skupno predstavo o prihodnosti. Ta izziv ni tehničen, ampak politično-institucionalen, zato ga ni mogoče prepuštili anonimnim tržnim silam ali partikularnim interesom posameznega ministrstva. Zahteva jasno, proaktivno odgovornost političnih, upravljaljskih in gospodarskih elit.

Vprašanje »kdo« je zato osrednje vprašanje Slovenije.

Statistika Banke Slovenije riše portret države, ki je finančno bistveno močnejša in stabilnejša, kot sama verjame. Če je bila imperativ preteklega desetletja finančna stabilizacija, mora biti imperativ naslednjega razvojna mobilizacija.

Trgi lahko učinkovito alocirajo likvidnost, ne morejo pa določiti strateškega horizonta države. Evropske institucije bedijo nad javnofinančnimi mejami, težje pa rišejo nacionalne prioritete. Žogica se tako neusmiljeno vrača na domače igrišče. Domače elite odločajo, ali bodo presežki ostali ujeti v pasivnih finančnih terjatvah v tujini ali pa se bodo prelevili v infrastrukturo, tehnološko suverenost in prihodnjo produktivnost. Razvoj v končni fazi ni vprašanje razpoložljivosti kapitala, temveč vprašanje zmoglosti vodenja. Zmoglosti vodenja je prav tako kapital. Odločitve o aktivaciji presežkov niso pod slepih tržnih sil. Sprejemajo jih konkretni odločevalci in menedžerji, ki s svojim ukrepanjem ali pasivnostjo neposredno določajo prihodnje mesto Slovenije na svetovnem zemljevidu.

Klic k dejanjem

Politiki naj nehajo ponavljati, da je rešitev v megletem privabljanju novih tujih investicij ali v nekakšnem poudarjanju napak preteklih vlad. Gospodarstveniki naj nehajo trditi, da je razvoj pogojen zgolj z novimi davčnimi olajšavami in subvencijami. Čas je, da se vsi skupaj vprašamo – in končno poiščemo odgovor –, zakaj država, ki ustvarja sistemske presežke in kopiči premoženje, v javnem prostoru še vedno razpravlja, kot da je na robu beraštva. Podatki takšne mentalitete preprosto ne potrjujejo.

Resnica je povsem drugačna: Slovenija je v zadnjih petnajstih letih uspešno rešila problem akumulacije kapitala. Ni pa še rešila problema organizacije razvoja. Največji paradoks sodobne Slovenije ni pomanjkanje denarja, temveč dejstvo, da se institucije in elite še vedno vedejo, kot da nam ga primanjkuje. Ne živimo več v kapitalsko podhranjeni državi. Živimo v družbi, ki mora sposobnost ustvarjanja presežkov pretvoriti v javna stanovanja, infrastrukturo, tehnologijo, znanje in produktivnost.

Zato osrednje vprašanje prihodnjega desetletja ne bo, kako ustvariti več kapitala in kako dati čim več spodbud. Vprašanje bo, ali premoremo institucije, projekte, politične, upravljaljske in gospodarske elite, ki so sposobne oblikovati koherentno vizijo prihodnosti in z njo preseči mandatne vizije. Prihodnost je treba organizirati, graditi in vanjo verjeti.

Hoteti, znati, moči

Uporabil bom moto Milivoja Samarja, gospodarstvenika in predsednika nekdanjega republiškega

komiteja za družbeno planiranje, ki je bil v poosamosvojitvenem institucionalnem premeščanju, skupaj z nekdanjim republiškim zavodom za družbeno planiranje, odplaknjen iz novega reda. Održena sta bila tudi koncept makroekonomskega planiranja Jana Tinbergena in domači koncept mešanega, plansko-tržnega gospodarstva. Povojni zahodnoevropski razvojni modeli so temeljili na sintezi trga, ki je opravljal vsakodnevno alokacijo virov, in indikativnega planiranja, s katerim so države usmerjale in podpirale dolgoročni investicijski horizont. EU in EMU pa sta se ujela v past več avtopilotov – inflacijske ciljanja, fiskalnih pravil, mikrobonitetne in makrobonitetne regulacije in velike želje po nadaljnjem poglobljanju tržnosti evropskega reda.

Prehod iz stabilnostnega v razvojni režim ni mogoč z izboljšavami posameznih politik, temveč potrebuje drugačno institucionalno arhitekturo. Evropska pravila niso bila zasnovana za ustvarjanje razvojne dinamike. Zato so številne države v položaju, ko imajo vzpostavljene mehanizme za preprečevanje napak, nimajo pa mehanizmov za ustvarjanje prebojev. Slovenija ni izjema. Pravila, regulatorne omejitve in postopki nadzora ne povezujejo znanja, kapitala, infrastrukture in politične volje v razvojne projekte. Trg ne ustvarja kompleksne razvojne verige. Potrebne so institucije, ki zmanjšujejo negotovost, koordinirajo pričakovanja in premišljeno usmerjajo prihranke v projekte. Naloga države zato postaja organizirati sposobnost prepoznavanja področij prihodnjega razvoja in usklajevanje virov okoli skupnih razvojnih ciljev.

Prva sestavina razvojne institucionalne arhitekture bi morala biti reafirmacija državnega razvojnega planiranja. Centralni urad za dolgoročni razvoj bi povezoval razpršene razvojne zmogljivosti države. Raziskovalne ustanove, gospodarski subjekti, infrastrukturni sistemi in državni resorji pogosto delujejo v ločenih svetovih. Urad bi moral postati prostor njihovega srečevanja in usklajevanja. Njegova naloga bi bila vsebinski, finančni in organizacijski inženiring, povezovanje evropskih kohezijskih sredstev, prihrankov podjetij in prebivalstva, razvojnih bank, raziskovalnih institucij in zasebnih investorjev v skupno razvojno kroženje. Vsakih pet let bi moral pripraviti državni razvojni portfelj, ki bi določil omejeno število prioritet države – od energetike in stanovanj do umetne inteligence, farmacije, železniške infrastrukture in novih industrijskih tehnologij.

Drugo sestavino bi lahko predstavljal medstrankarski dogovor o najpomembnejših investicijah v naslednjih 10 do 15 letih. Večina projektov, ki odločajo o prihodnji produktivnosti države, močno presega časovni horizont posamezne-

ga političnega mandata. Energetski objekti, železniška infrastruktura, raziskovalni centri ali večji stanovanjski programi zahtevajo desetletje ali več. Velik problemov sodobnih demokracij je neskladje med kratkim političnim in dolгим investicijskim ciklom. Tak dogovor bi moral politično, po možnosti pa tudi pravno, zaščititi financiranje omejenega števila za državo pomembnih projektov pred vsakokratnimi spremembami oblasti in menedžerjem zagotoviti dolgoročno predvidljivost ob zelo jasno definiranih nalogah, ciljih in nadzorom nad izvajanjem. Učinkovitost in uspešnost bi merili z doseganjem razvojnih ciljev in ne z mandatno politično koristnostjo.

Tretjo sestavino bi lahko predstavljal Slovenski državni razvojni sklad, ki bi presegel omejitve SID banke, Slovenskega podjetniškega sklada in SDH. Postal bi institucija, ki bi bila sposobna sistematično financirati dolgoročne razvojne projekte z višjo stopnjo tveganja z zadolževanjem pri bankah, izdajanjem delnic in obveznic, doma in v tujini. Profesionalno upravljana razvojna organizacija, ki bi nadgradila upravljanje državnega premoženja, bi morala z lastno dejavnostjo generirati dodatna sredstva za uresničevanje razvojnega portfelja države.

Četrto sestavino pa bi predstavljala aktivacija presežkov podjetij prek namenskih razvojnih konzorcijev za oblikovanje celovitih razvojnih verig. Gospodarski preboji ne bodo nastajali v posameznih podjetjih, temveč v okoljih, ki povezujejo raziskave, proizvodnjo, infrastrukturo, financiranje in izobraževanje. Konzorciji bi povezovali raziskovalne inštitute, univerze, podjetja, infrastrukturne operaterje, finančne institucije in državo. Podjetja, ki razpolagajo z velikimi zadržanimi dobički, bi lahko nastopala kot solastniki in razvojni partnerji, država bi prek Slovenskega razvojnega sklada prevzemala začetna tveganja in omogočila uresničevanje projektov, ki jih posamezni akterji sami niso pripravljeni financirati. Kapital podjetij bi se s tem neposredno aktiviral v domačih prebojnih konzorcijih, kjer podjetja ne iščejo zgolj finančnega donosa, temveč tehnološko sinergijo za lastno prihodnost.

Skupna značilnost teh štirih sestavin je preprosta. So okvir možnega razvojnega okolja. Slovenija potrebuje institucije, ki razmišljajo o prihodnosti, investitorje, ki znajo mobilizirati prihranke, politične dogovore, ki presegajo logiko mandata, ter razvojne verige, ki povezujejo znanje, podjetnost in infrastrukturo. Kombinacija teh sestavin lahko ustvari institucionalno sposobnost države, ki bo uspešna ne le pri ohranjanju stabilnosti, temveč tudi pri ustvarjanju razvoja. ●

Dr. Neven Borak
je ekonomist in zgodovinar.

14. 08. 2026

Svet 24 Plus

Stran/Termin: 6

Naslov: Enaka plača, dva svetova: Eden varnejši, drugi skoraj

Naklada: 43.700,00

Avtor: Žan Urbanija

Površina/Trajanje: 1.715,25

Rubrika/Oddaja: V SREDIŠČU

Žanr: POROČILO

Gesla: NAJEMNA STANOVANJA, CENE NEPREMIČNIN

ENAKA PLAČA, DVA SVETA VARNEJŠI, DRUGI

LASTNIŠKO ALI NAJEMNO STANOVANJE Najbolj ogrožen pro

Dva človeka prejemata enako plačo. Prvemu po osnovnih stroških ostanejo 904 evri, ljubljanskemu najemniku le okoli 154. Kaj skriva statistika revščine?

Avtor: Žan Urbanija
Foto: Ž. U./UI, Ž. U., Profimedia, Robert Balen, Primož Lavre, Jure Klobčar

Višina plače ne pove več dovolj o tem, kako človek živi. Zaposlena z enako mediansko plačo lahko vsak mesec loči 750 evrov. Prvi živi v odplačanem stanovanju, drugi najema 35 kvadratnih metrov v Ljubljani. Stanovanje tako postaja ena najostrejših ločnic med Slovenci. Zadnji objavljeni prag tveganja revščine za enočlansko gospodinjstvo znaša 1021 evrov na mesec. Človek, ki po na-

šem modelu prejme približno 1467 evrov, ta prag presega za skoraj 450 evrov.

Na papirju zato ne spada med revne. Po plačilu ljubljanske najemnine pa mu od plače ostane manj denarja, kot ga nekateri porabijo za večji servis avtomobila.

Statistika tveganja revščine primerja razpoložljive dohodke gospodinjstev. Najemnine, stano-

vanjskega premoženja in kreditov ne odšteje. Človeka z odplačanim stanovanjem in najemnika zato lahko uvrsti v podoben dohodkovni položaj, čeprav živita povsem drugače.

PLAČA, KI JO PREJEMA SREDINA ZAPOSLENIH

Surs je za maj 2026 izračunal, da je mediana bruto plače zapo-

slenih pri pravnih osebah ob preračunu na polni delovni čas znašala 2293 evrov. Polovica zaposlenih je prejela manj, polovica pa več.

Primerljivo povprečje je znašalo 2710 evrov. Manj od njega je prejelo 64,7 odstotka zaposlenih. Običajno objavljena povprečna bruto plača v višini 2682,36 evra ni neposredno primerljiva z mediano, saj je Surs ni preračunal na polni delovni čas.

Pri samskem zaposlenem, starejšem od 29 let, brez otrok in dodatnih davčnih olajšav, od 2293 evrov bruto po prispevkih, dohodnini in obveznem zdravstvenem prispevku ostane približno 1467 evrov.

Povračil za prehrano med delom in za prevoz nismo prišteli, saj se razlikujejo glede na delodajalca, prisotnost na delu in oddaljenost od službe.

NAJEMNINA POVPREČNO VZAME 9005 EVROV NA LETO

Portal Nepremicnine.net trenutno za ljubljanska stanovanja, velika od 30 do 40 kvadratnih metrov, kaže povprečno oglaševano ceno 21,44 evra na kvadratni meter. Modelno stanovanje s 35 kvadratnimi metri tako stane 750,40 evra na mesec.

V našem izračunu imata oba zaposlena enako plačo in enake osnovne življenjske stroške. Razlikuje ju samo najemnina.

Prvemu po osnovnih stroških ostanejo približno 904 evri. Drugemu ostane 154 evrov. Razlika znaša 750,40 evra na mesec, 9004,80 evra na leto in 45.024 evrov v petih letih. V desetletju doseže 90.048 evrov.

IA SVETOVA: EDEN SKORAJ »REVEN«

ofil predstavlja starejši človek brez lastnega stanovanja

MARIBOR

V Mariboru trenutna povprečna oglaševana cena za stanovanja med 30 in 40 kvadratnimi metri znaša 14,04 evra na kvadratni meter. Najemnina za 35 kvadratnih metrov tako doseže približno 491 evrov. Najemniku z mediansko plačo po našem modelu ostane okoli 413 evrov.

NAJEMNIKI VELIKO POGOSTEJE ZDRSNEJO V REVŠČINO

Po zadnjih podatkih Sursa pod pragom tveganja revščine živi približno 298.000 ljudi oziroma 14,3 odstotka prebivalstva. Med njimi prevladujejo lastniki in uporabniki stanovanj. Takih je približno 231.000. Najemnikov je okoli 68.000. Pod pragom živi 12,5 odstotka lastnikov in uporabnikov ter 28 odstotkov najemnikov. Najemnik ima tako več kot dvakrat večjo verjetnost, da živi pod pragom tveganja revščine. Razlika se pojavi v vseh starostnih skupinah. Med mladimi od 15 do 24 let najemniki več kot trikrat pogosteje živijo pod pragom revščine. Med starejšimi najemniki se pod pragom znajde več kot polovica.

Najbolj ogrožen profil zato predstavlja starejši človek brez lastnega stanovanja.

Mediani ekvivalentni razpoložljivi dohodek najemnika, starejšega od 65 let,

Lastnik lahko del preostanka nameni varčevanju, večjim nakupom ali naložbam. Najemnik enak denar vsak mesec nakaže lastniku stanovanja. Oba delata za enako plačo, vendar samo eden postopoma povečuje finančno varnost. Izračun prav tako ne vključuje oblačil, zdravil, dopusta, družabnega življenja, večjih popravil, gospodinske opreme in varčevanja za starost. Tudi če najemnik nima avtomobila, mu po navedenih stroških ostane približno 345 evrov.

TUDI KREDIT MLADIM POGOSTO NE ODPRE VRAT

Samski zaposleni z modelnim netom 1466,80 evra bi lahko za kreditni obrok namenil največ okoli 722 evrov. To bi mu ob tridestletni obrestni meri in tridesetletnem odplačevanju omogočilo približno 171.200 evrov posojila. Modelnih 35 kvadratov v Ljubljani po trenu-

tnih oglaševanih cenah stane okoli 241.000 evrov. Kupec bi moral zbrati približno 48.200 evrov pologa in dobiti še 192.800 evrov kredita. Tudi s pologom mu banka glede na naš model ne bi posodila dovolj.

Mladi brez partnerjevega dohodka, pomoči staršev ali podedovanega premoženja zato pogosto ne morejo iz najema v lastno stanovanje. Najemnina pa jim hkrati otežuje varčevanje za polog.

TRŽNO NAJEMNINO PLAČUJE Približno vsak trinajsti prebivalec

Po podatkih Eurostata je leta 2025 v lastniškem stanovanju brez stanovanjskega posojila živel 58,8 odstotka prebivalcev Slovenije. Še 15,4 odstotka jih je živel v la-

stniškem stanovanju s hipoteko ali stanovanjskim posojilom.

Tržno najemnino plačuje 7,6 odstotka prebivalcev. Če ta delež okvimo preračunamo na sedanje število prebivalcev, dobimo približno 162.000 ljudi oziroma skoraj vsakega trinajstega prebivalca.

Slovenska stanovanjska anketa iz leta 2024 je zajela tudi javno, službeno in druge oblike najema. Pokazala je, da v najetem stanovanju živi 11,2 odstotka vprašanih. Še 6,2 odstotka jih uporablja stanovanje brez najemnine.

Številki se razlikujeta, ker raziskavi uporabljata različne opredelitve. Eurostatovih 7,6 odstotka zajema samo tržni najem, stanovanjska anketa pa vse vrste najemnih razmerij.

Statistika tveganja revščine primerja razpoložljive dohodke gospodinjstev. Najemnine, stanovanjskega premoženja in kreditov ne odšteje.

Enaka plača, dva svetova: Eden varnejši, drugi skoraj »reven«

9005

evrov na leto
povprečno od plače
vzame najemnina.

Stanovanjska anketa je pokazala, da je bilo med ljudmi iz lastniških gospodinjstev 56,1 odstotka vprašanih samih lastnikov ali solastnikov. Pri skoraj petini so nepremičnino imeli v lasti starši.

CENE STANOVANJ SO PLAČAM UŠLE

Cene stanovanjskih nepremičnin so bile leta 2025 za 114,9 odstotka višje kot leta 2015. Povprečna bruto plača je v istem obdobju zrasla za približno 63 odstotkov.

Cene nepremičnin so tako rasle približno 1,8-krat hitreje od plač. Za človeka, ki je stanovanje kupil pred rastjo cen, je podražitev pomenila povečanje premoženja.

Za mladega kupca pomeni višji polog, večji kredit in daljšo pot do lastništva.

Posledice vidimo pri odseljevanju. Leta 2025 je s starši živelo 55,8 odstotka mladih med 25. in 29. letom. Med starimi od 25 do 34 let je ta delež znašal 39,9 odstotka. Mladi so starševski dom v povprečju zapustili pri 28,8 leta.

Visoko slovensko lastništvo ta problem deloma skrije. Mladi, ki si samostojnega življenja ne morejo privoščiti, pogosto ostanejo v lastniškem gospodinjstvu staršev. Statistika jih zato ne šteje med stroškovno preobremenjene najemnike, čeprav sami nimajo stanovanja.

znaša približno 984 evrov na mesec. To je manj od zadnjega objavljenega praga tveganja revščine.

Surs te kazalnike uvršča v leto 2025, vendar dohodkovni del večinoma temelji na denarju, ki so ga gospodinjstva prejela leta 2024. Podatki torej opisujejo stanovanjski položaj v letu 2025 in dohodke iz predhodnega leta.

MLADI NAJEMNIKI ZAČNEJO Z MANJ DENARJA IN VEČJIM STROŠKOM

Stanovanjsko razmerje ne vpliva samo na odhodke. Uradni podatki kažejo, da najemniška gospodinjstva praviloma razpolagajo tudi z nižjimi dohodki.

Pri ljudeh med 25. in 29. letom znaša mediana ekvivalentni razpoložljivi dohodek najemnika 18.271 evrov na leto oziroma približno 1523 evrov na mesec. Pri lastniku ali uporabniku doseže 25.066 evrov na

leto oziroma 2089 evrov na mesec.

Mladi najemnik ima torej že pred plačilom najemnine približno za 27 odstotkov manj razpoložljivega dohodka. Nato ga čaka še strošek, ki ga prebivalec odplačanega stanovanja nima.

Najem sam po sebi ne povzroča nižjega dohodka. Podatki pa jasno kažejo, da se obe slabosti pogosto pojavita pri istih ljudeh. Imajo manj denarja in večji neodločljivi mesečni strošek.

STANOVANJSKI POLOŽAJ MLAJŠIH GENERACIJ SE JE POSLABŠAL

Podatki ne kažejo, da bi bila večina mladih uradno revna. Kažejo nekaj bolj določenega in za njihovo prihodnost pomembnejšega.

Lastnik stanovanja lahko del plače nameni varčevanju, večjim nakupom ali naložbam. Najemnik enak denar vsak mesec nakaže lastniku stanovanja.

Današnji mladi in ljudje v obdobju ustvarjanja družine težje pridejo do lastnega stanovanja.

Leta 2005 je v lastniškem gospodinjstvu živelo 81,6 odstotka slovenskih državljanov med 25. in 54. letom. Leta 2025 je ta delež dosegel le 72,3 odstotka.

Delež ljudi zunaj lastništva se je v tej starostni skupini povečal z 18,4 na 27,7 odstotka. V dveh desetletjih je torej zrasel za polovico. Med državljani, starejšimi od 65 let, jih danes 88,5 odstotka živi v lastniškem gospodinjstvu. Ljudje v starosti, ko ustvarjajo družino in poklicno pot, so zato več kot dvakrat pogostejše brez lastniškega stanovanja kot upokojska generacija.

Tudi oznaka lastniško gospodinjstvo ne pomeni nujno, da ima mladi človek stanovanje v svojem imenu.

OTROCI ŽIVIJO TESNEJE KOT STAREJŠI

Generacijska razlika se kaže tudi v razpoložljivem prostoru. Leta 2023 je v prenaseljenem stanovanju živelo 15,8 odstotka otrok in štiri odstotke starejših od 65 let. Med tržnimi najemniki je v prenaseljenem stanovanju živel vsak tretji. Med lastniki brez hipoteke je tak položaj doletel 6,4 odstotka ljudi.

Prag tveganja revščine za enočlansko gospodinjstvo je za leto 2025 znašal 1021 evrov mesečno.